

SLOVENEC.

Političen list za slovenski narod.

Ve polti prejemam velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemam, velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino in oznanila (insertate) prejema upravništvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“ Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenem nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 138.

V Ljubljani, v ponedeljek 19. junija 1893.

Letnik XXI.

Iz delegacij.

Z Dunaja, 18. junija.

V petek bi bilo v avstrijski delegaciji skoro prišlo do predsedniške krize. Delegat Klaič je pri debati o bosenskem kreditu izpregovoriti hotel nekoliko o hrvatskem državnem pravu, hotel je prav za prav le odgovoriti Crnkoviču, ki je v ogerske delegacije odseku za vnanje stvari smešil hrvatsko državno pravo in takorekoč naravnost izživljal njega. Klaič je mislil, da je v avstrijski delegaciji toliko svobode, kakor v ogerski, ali se je motil.

Predsednik knez Windischgrätz mu ni pustil govoriti. To je vzbudilo mej drugimi delegati nevoljo in Masaryk je predlagal, da se delegacijo vpraša, hoče-li poslušati Klaiča?

Delegacija je z večino odločila proti predsedniku, ki je na to takoj naznanil, da odloži predsedništvo, in vitez Javorski je prevzel predsedništvo.

Delegati pa očitno niso pričakovali takega izida in Masaryk sam je izjavil, da njegov predlog ni bil naperjen proti predsednikovi osebi.

Ko je na predlog Plenerjev delegacija izrekla predsedniku knezu Windischgrätzu zaupanje, je zopet prevzel predsedstvo. Klaiču ni pustil govoriti, in se je ta vsled tega odrekel besedi.

Glavno vlogo so pa ta dan imeli zopet Mladočehi in so tudi marsikatero resnično povedali, če tudi so po svoji navadi marsikaj pretiravali, in pri drugih stvaréh se je pa pokazalo, da niso bili dobro poučeni.

Prav dobro je Masaryk naglašal, da naloga avstrijske vlade ni, le zidati lepa poslopja in skrbeti za vojaške stvari. Potrebno je, da se prebivalstvo socialno povzdigne, ker je jako propalo pod turškim gospodstvom. Razmere kmetijskega prebivalstva v Bosni niso najboljše in vlada skoro ničesar ne stori. Desetina se krivično odmerja. Pri iztirjevanju davka se surovo postopa. Prebivalstvo toži, da si je vlada kar prisvojila gozde. Tudi obrt ne napreduje. Uradniki so slabi, ne le višji, temveč tudi nižji, in

posebno s kaznimi nadlegujejo prebivalstvo. Zandarmerija je prava nadloga v deželi in večkrat celo po nepotrebem stika po mohamedanskih hišah in tako draži mohamedansko versko občutljivost.

V splošnem je govornik jako grajal razmere v Bosni, fakičnih stvari za dokaze je pa malo povedal, in tiste, katere je povedal, so pa take, da se podobne pomanjkljivosti nahajajo skoro v vseh avstrijskih kronovinah.

Popolnoma se vjemamo z govornikom, kar je povedal zastran šolstva v Bosni, da se vse preveč ravna po dunajskem in budimpeštanskem liberalizmu in se premalo ozira na verske razmere v deželi. Potem je govornik jako obsojal, da vlada skuša Bošnjake narediti za posebno narodnost in jih preganja, če se kdo priznava za Srba. Po železnici se pa vriva nemštvo v deželo.

Dr. Herold je tožil, da se v Bosni davek napačno odmerja. Sploh pa ni dosti novega povedal. Tožil je, da se za politične namene zlorabi žandarmerija, in ponavljal, kar je že povedal Masaryk.

Minister ni imel posebno težkega stališča nasproti Mladočehom, posebno ker je marsikaka stvar bila drugače, kakor sta jo Masaryk in Herold naslikala. Upravo, davčne uredbe in uradnike je seveda zagovarjal. Oporekal je, da bi se ponemčevalo ali pomažarovalo v Bosni. Verske šole so po zatirjevanju ministrovem popolnoma svobodne. Pravil je pa, da pritožb Bošnjakov ni vselej preresno jemati, ker radi pretiravajo, kakor sploh orientalcí vsaki stvari preveč važnosti pripisujejo.

Naštel je nekatere vzglede, ko je bil še v Belemgradu. Globe, ki se v Bosni plačujejo, se porabljajo v občne koristne namene. Z obširno razpravo je dokazoval, da je bosenska narodnost opravičena. Iz zgodovine je dokazoval, da je ime „Bošnjak“ starši, nego „Srb“.

Dokaz se mu ni posebno posrečil. Iz njegovega govora se je pa videlo, da minister kot bivši srbski rodoljub jako dobro pozna srbsko in sploh jugo-

slovensko zgodovino, katero je seveda zavijal po svoje.

Ko je poslanec Suesš še polemizoval z Masarykom, razkladajoč svoje pojme o narodnosti in pri tem kazal svoje zgodovinske znanosti, pri čemer se je pa držal največ tega, kar je že povedal minister, se je potrdil bosenski budget.

Davčna preosnova.

(Dalje.)

4. Olajšave.

Olajšav bo precěj. Po § 3. oproščeni bodo davka najemniki zemljišč, ki sami brez tujih poslov obdelujejo najeto zemljo; potem delavke, mojškre, perice, katere delajo po hišah za dnino, ali doma, pa brez pomočnice.

Oproščeni so tudi kmetovalci od davka, če si le časno prislužijo kak postranski prislužek.

Nadalje so davka prosti privatni učitelji itd.

Po § 5. pa bo komisija smela ubožnim obrtnikom, ki izvršujejo svojo obrtnijo sami brez pomočnikov, oziroma le z jednim takim, odpustiti za dotično leto celi obrtni davek.

Da se v postavi ne določuje, da so vsi oni obrtniki, ki sami brez pomočnikov delajo, kar dosledno že prosti davka, je v tem opravičeno, ker so obrtniki, ki sami sicer delajo, vendar pa dokaj zaslužijo, ker izvršujejo delo, katero se drago plačuje.

Zato je umestnejše, da je oprostitev prepuščena komisiji, ki vse razmere presoja.

Ni se pa bati, da bi komisija predaleč segala o oprostitvah, ker se dotični kontingent, kateri je osrednja komisija oddelila za dotični okraj, mora zložiti v okraju.

Da pa ne bodo komisije preozkosrčne, ali celó preojstre o oprostitvah, določuje posebno določilo, da se ima znižati okrajni kontingent, če je komisija dotičnega okraja na podlagi §§ 3. in 5. oprostila več obrtnikov od davka, in dotični primanjkljaj se potem razdeli med druge okraje cele dežele.

LISTEK.

Prenos in pogreb grofa Janka Draškovića.

Dan 15. junija je bil ne samo za mesto Zagreb nego tudi za vso ostalo Hrvatsko vrlo znamenit, kajti ta dan se je pokazalo, da se je velika ideja Hrvatske, katero je probudil grof Drašković, v istini oživotvorila. Ta dan je bil ves hrvatski narod složen v zahvalnosti naproti velikemu svojemu probuditelju ter je to svojo zahvalnost izkazal na tako sijajen način, da je zdaj tudi naš največji sovražnik prepričan o našem probujenju ali ob enem tudi ob odločnem našem zahtevu, da nas povsodi priznajo kot samostalen in kulturni narod. Take narodne manifestacije niso morda sposobni izvesti mnogi veči narodi nego je naš hrvatski, in ravno to je dokaz, da ima v njem dovolj životne snage za svoj daljni razvitek v političnem in gmotnem življenju. Ta narodna moč je tako jaka, da so se jej poklonili največji dostojanstveniki naše zemlje ter sami sodelovali pri njej, kajti sam naš ban se je pridružil sprevodu. To je po našem mnenju velika zmaga narodnega duha na Hrvatskem.

Že zgodaj zjutraj so bile ulice zagrebške polne ljudstva kakor na največji praznik. Na tisoče ljudij se je gibalo od Jelačićevega trga, skoz Zrinjevac proti novemu kolodvoru, da izkaže poslednjo čast vrednemu probuditelju Ilircu. V Ilici, na Jelačićevem trgu, Zrinjevacu in po vseh ulicah, po katerih je imel sprevod iti, bile so vse hiše nakinčane s zastavami trobojnicami s črnim velom. Dan je bil krasen, da si nismo mogli lepšega poželiti.

Od osme ure so se začele razvrščevati vse korporacije, šole, društva, deputacije in zavodi na naznačenih mestih, a na kolodvor so dohajali z venci gospodične, vseučilišni dijaki, odborniki in drugi udeleževalci. Pretekla je cela ura, dokler so se vsi udeleževalci zbrali in razdelili ter je mogel započeti obred. Malo pred 9 uro so prinesli iz kolodvorskega vestibula pred kolodvor odborniki „Matice Hrvatske“ na nizkih, s črnim suknom pokritih nosilih, krsto od svetlosive kovine, v kateri počivajo kosti grofa Janka Draškovića, ter so jo postavili na veliki podij, pokrit s črnim suknom. Krsta je bila pokrita s trobojnicami in venci. Okoli se je postavilo duhovenstvo, potem celokupni odbor „Matice Hrvatske“ s predsednikom prof. Smečklasom, vsa zagrebška pevska društva, „Sokol“ in „Streljaško društvo“ z zastavami, z desne gospojinski odbor, razne zunanje deputacije,

med njimi „Matice Slovenske“ „Družbe sv. Mohora“ in „družbe sv. Cirila in Metoda“, oblasti, društva in korporacije in okrog vsega do sto gospodičen v belini in vseučilišni dijaki, ki so nosili vence.

Med mnogobrojnimi odličniki, ki so tukaj prisostvovali pogrebu, so bili: oba predstojnika deželne vlade dr. Izidor Kršnjavi in Vekoslav Klein z mnogimi večniki, mestni župan Adolf Mošinski z mestnim poglavarstvom in zastopstvom, stari Ilirci in sodelavci velikega pokojnika: opat in kanonik dr. Stefan Ilijašević, Bogoslav Šulek, Ivan Trnski in Ognjan Štriga itd.

Najpoprej so odpeli koralisti pogrebne obrede hrvatski, a potem je obavil opat in kanonik dr. Fr. Rački z veliko azistencijo blagoslov; potem pa je pristopil k krsti odbornik „Matice Hrvatske“ in poznati naš pesnik prof. Hugo Badalić ter je v krasnem pesniškem pozdravu „Mrtvim ostankom grofa Janka Draškovića“ opisal in ocenil velike zasluge pokojnika za Hrvatsko. Ko je govornik dovršil, odmevalo je od zbranega občinstva od vseh strani: Slava velikemu rodoljubu! Za tem so pevska društva zapela pesem žalostinko v to svrhu sestavljeno od našega zaslužnega glasbenika Fr. Vilharja.

Krsto z mrtvimi ostanki položijo potem na šestvprežni mrtvaški voz, a okoli njega se postavijo v

Davek na plačo, oziroma na letno prislužarino, ostane v veljavi; vpeljan pa bo poseben nov prihodninski davek, katerega bo plačevati od sprejetih obrestij od izposojenih kapitalov, od državnih obligacij, od hranilničnih vlog, od dobljene zakupnine obrtov, od delnic itd.

Izvzeti pa so od tega davka vsi oni, ki ne dobivajo nad 300 gld. takih dohodkov na leto, potem vdove in sirote, če so tudi oproščeni osebnega davka, torej vsi, ki sploh nimajo nad 600 gld. letnih dohodkov; oproščene so tega davka tudi obresti od hranilničnih vlog, ki ne znašajo nad 535 gld.

Primeroma nizek pa bo ta davek, ker bo znašal le dva odstotka, torej oni, ki dobiva 1000 gld. obresti od svojih hranilničnih vlog ali od svojih izposojenih kapitalov, bo imel plačati 20 gld. To je zelo malo, kakor hočem dokazati.

Tisoč goldinarjev obresti dobi se od kapitala 25.000 gld. znašajočega, in sicer brez truda in brez nevarnosti. Koliko davkov, koliko truda in skrbi ter nevarnosti pa ima oni prenašati, ki je n. pr. za teh 25.000 gld. kupil zemljiščno posestvo, ali prevzel kako obrtnijo itd.

V primeru torej z zemljišnim, hišnim in obrtnim davkom je rentni davek zelo mil in celo premil.

Iz preosnove davčnega sistema izostal je zemljišni in hišni davek, gotovo oba davka, ki sta največja in najhujša. Vlada opravičuje to s tem, da se bo leta 1896 itak moral po postavi pregledati zemljišni kataster, ter da bo torej v omenjenem letu prilika, zemljišni davek pravično preuravnati.

Nihče ne more ugovarjati, da so danes vse drugačne razmere od tedaj, ko se je zemljišni čisti dohodek preračunal ali vcenil. Takrat imelo je žito mnogo boljše, višjo ceno — (100 kil pšenice n. pr. veljalo je takrat 13 gld. 50 kr., sedaj 8 gld., ali celo manj!).

Delavci, posli so tudi dražji in manj delavni in poslušni, in vendar velja še vedno isto davčno merilo. Poljedelec torej plačuje davek od dohodka, ki je proračunjen na papirju, katerega pa on dejansko ne dobiva.

Hišni gospodar vsako leto podá popis ali izkaz, koliko najemščine dobiva od svojih gostačev; če dobi manj, se mu tudi manj hišnega davka predpiše. Tako je tudi pri trgovcu, ki vsako leto izkaže svoj prihodek ali dobiček, in se mu potem davek odmeri.

Zato je več, kakor opravičeno, da se pregleda zemljišni kataster in predela vcenitev zemljišnega čistega prihodka, in sicer na podlagi sedanjih razmer. Tudi za hišni davek ni nič preskrbljenega v novi davčni preosnovi. Zelo krivičen je tudi ta davek in osobito hudo zadene tiste gospodarje, ki imajo večje hiše, kakoršne so zlasti ob velikih cestah, po katerih so včasih mnogo vozili; v takih hišah so bile takrat gostilnice ter prenočišča za potnike.

Zeleznice sedaj vse odpeljejo in velike hiše stojé prazne, vendar pa mora plačevati gospodar od njih ogromen davek, in znani so mi slučajji, da

prvem redu gospodične v belini, v drugem redu vseučilišni slušatelji z gorečimi svečami, a v tretjem redu sluge pogrebnega društva.

Zdaj se je začel pomikati velečlanstveni sprevod, katerega je spremljalo zvonjenje po vseh zagrebških cerkvah, po Jelačičevem trgu mimo spomenika slavnega hrvatskega junaka proti stolni cerkvi.

Prvi so šli člani pogrebnega društva s križem, a potem redom vse zagrebške šole z učiteljskimi zbori, za njimi vse obrtne zadruge z zastavami, vatrogasna glasba, vatrogasci, veterani in vojno podčastniško društvo, mestjanstvo, zastopniki vseh zagrebških denarnih zavodov z ravnateljstvom, trgovinsko-obrtna komora, zatim društva: „Sokol“, hrv. tipografično društvo, trgovsko društvo „Merkur“, streljaško društvo, lekarniški zbor, šumarsko društvo, gospodarsko društvo, sv. Jeronimsko društvo, pedagogijsko književni zbor, lečniško društvo, pravniško društvo, akademija, vseučilišni senat z rektorjem in profesorji, razne deputacije, vsa hrvatska mesta, vsa pevstva društva, vatrogasna društva, razne čitalnice, „Matica Slovenska“, družba sv. Mohora, družba sv. Cirila in Metoda, Čitalnica celjska, iz Baške in Vrbnika, spljetska občina in društvo „Zvonimir“ zagrebška pevstva društva, vseučilišna mladež, duhovni in redovniki in razne druge oblasti.

(Dalje sledi.)

znaša hišni davek več od zemljišnega davka. Ta davek je krivičen, in to se mora odpraviti, oziroma zmanjšati.

Kdor iz potratnosti (luxus) sezida veliko palačo in vse prostore rabi za-se, naj plača; kmetovalec pa, ki morda komaj četrti del prostorov potrebuje, naj bi vendar ne bil obsojen, plačevati ogromnega davka od hiše, katere vzdrževanje mu itak prizadeva mnogih stroškov.

Pregoreči fiskalist je seveda takoj pripravljen z dobrim, modrim svetom in reče: „naj pa podere, kar je odveč. Takemu treba pa povedati, da tudi podiranje in potem predelovanje ostalega poslopja mnogo stane.

Zato naj bi vlada že kmalu izvršila svojo obljubo, katero obeta v svojem poročilu pri predlogu nove davčne preosnove, da hoče potrebne olajšave pri hišnem davku vpeljati potom posebnih postavnih določb (novel); te naj bi se ozirale osobito na to, je-li gospodar-poljedelec v istini rabi vse prostore, ali so mu pa le v breme; kakor so prostori za shrambo pridelkov oproščeni davščine, tako naj se odvišni prostori vstejejo v vrsto shramb za pridelke iz kmetije.

Politični pregled.

V Ljubljani, 19. junija.

Razpust državnega zbora. Notranje politične razmere v Avstriji so precej zamotane. Dogodki v češkem deželnem zboru in v delegacijah so položaj le še poostriili. Vsi poskusi, sklopiti kako trdno večino, so se ponesrečili. Nemei bi bili radi, da bi vlada proti volji českega naroda nadaljevala spravo. Taaffe pa tega ne mara, ker si noče odtujiti veleposestnikov in tako postati popolnoma odvisen od nemških liberalcev, ki bi zopet radi sami gospodarili. V jeseni se je bati, da vlada pride pri budgetni debati v zadrego, ker liberalci ne bodo prav morali glasovati za budget. Vlada bajé že računala s tem, in misli razpustiti državni zbor, ako bo videla, da so težave le prevelike. Volitve bodo odločile o bodoči politiki. Volitev se najbolj bojé liberalci, ker vedó, da bodo mnogo izgubili. Če bodo liberalci videli, da grof Taaffe resno hoče razpustiti zbor, bodo tudi rajši nekoliko odjenjali. Zaradi tega nič prav ne verjamemo, da bi do novih volitev prišlo. Vzlic temu je pa potrebno, da se katoliška stranka v vseh kronovinah pripravi za vse slučaje in je potrebno, začeti odločno delovanje. Razni prepiri v naši državi se tako ne bodo prej dali poravnati, da vse narode prešine pravi katoliški duh pravičnosti.

Mladočehi so mojstri v tem, odtujiti si druge stranke. Sedaj so njih listi pali na poljske plemenitaše, ker je poljski „Czas“ povedal nekaj pravičnih Mladočehom. Očitajo poljskemu plemstvu, da se vzdržuje le s pomočjo vlade, Rusine zatira in je le orodje tistega plemstva, ki je izšlo iz bitve na Beligori. Mi Poljakov ne bodemo zagovarjali, vedóč, da je pri njih dosti napak, ali dober politik pa vendar mora poštovati, kak vpliv imajo Poljaki v notranji politiki. Posebno če Mladočehi res mislijo doseči, kar so si postavili za svojo nalogo, bi ne smeli od sebe odrihati Poljakov. Pa vsaj vse kaže, da je Mladočehom vse le komedija. Staročehom so vedno očitali, da nič ne dosežejo, in obetali kdo vé, kaj bodo prinašali z Dunaja, ko pridejo v državni zbor. Sedaj pa njih glavno glasilo tolaži že malo nezadovoljne volilce, češ, da je le v več desetletjih mogoče to pridobiti, kar so zgubili Čehi po bitvi na Beli gori. Zakaj pa neso dali Staročehom več desetletij časa, ako stvar hitreje ne gre. V teku časa bi že bili kaj pridobili, posebno ker so si znali pridobivati zaveznikov, ne pa le odbijati jih, kakor Mladočehi. Tudi so Staročehi že imeli marsikako pridobitev pokazati, Mladočehi pa dosedaj nimajo ničesa.

Mirovna razsodišča. Slovenski delegat g. Pfeifer je v delegaciji priporočal, da bi se osnovala razsodišča, katera bi razsojevala mejnarodne razpore, da bi se potem mogel odpraviti militarizem. Naš slovenski poslanec se v tem popolnoma vjema z velikim angleškim državnikom Gladstonom. V angleški zbornici poslanec je Cremer predlagal, da bi angleška vlada s svojim vplivom delovala na to, da se osnujejo mirovna razsodišča. Gladstone mu je odgovori, da je militarizem strašno prokletstvo civilizacije. Nikakor se ni dognano, ali militarizem pospešuje mir ali ne. V 60 letih je Anglija že kacic štirinajst vprašanj prepustila odločitvi kacega

razsodnika in le v štirih slučajih je bila razsodba Angliji ugodna, vzlic temu je pa on prepričan o koristij mirovni razsodišč. V kratkem se sklone pogodba, po kateri bode mirovno razsodišče imelo razsojevati o prepirih mej Anglijo in s Severnoameriški zedinjenimi državami. V Evropi so pa težave, ker so odnošaji mej posamičnimi državami tako zamotani. Anglija je že predlagala, da se osnuje neki generalni svet, v katerem bi se, kakor on misli, nasprotujoči interesi raznih držav neutralizovali. Anglija bode vedno priporočala mirovna razsodišča. — Ko bi le povsod bilo toliko dobre volje, kakor je je v Angliji, pa bi šlo; prav je imel g. Pfeifer, ko je trdil, da le dobre volje manjka.

Ritualni umor. Pri okrajnem sodišču v Vraci v Bolgariji se je začela pravda proti mnogim židom; ker jih dolže, da so umorili osemletno deklico, da so njeno kri rabili za verske obrede. Dekle je izginilo iz domače hiše dne 17. junija 1891 in dne 22. avgusta so jo našli mrtvo v balkanskih gorah jako daleč od doma. Doktorji, ki so truplo pregledali, so se izjavili, da je s silo morala biti odvedena, in da so zločinci že mrtvo oblekli. Umrla je jako mučne smrti, ker so jej kri odtegnili skozi majhne luknjice, katere so napravljene s silu podobnim orodjem. Na rokah in nogah se je poznalo, da so jo bili zvezali, predno so jo umorili. Sum je takoj letel na tamošnje žide in mnogi s pričami dokazani dogodki kažejo, da ta sum ni povsem neopravičen. Seveda obtoženci bodo pa naposled vendar le oproščeni, naj bodo nedolžni, ali naj zmaga židovski denar. Kar se pri sodiščih v civilizovanih državah ni moglo dognati, se tudi v Bolgariji ne bode, ker tu ne gre le za nekaj bolgarskih židov, temveč vse židje imajo interes, da se stvar potlači, ko bi se imela zanje neugodno pojasniti.

Bolezni Carnotova je jako resna in nevarna, vsekako se bode še dolgo vlekla. Nekateri trdijo, da boleha na jetrih, drugi pa mislijo, da je bolan v črevih. V republikanskih krogih vlada že nekak strah zaradi Carnotovega zdravja. Ob volitvi novega predsednika bi utegnile nastati kake težave. Za vlado je pa ugodno, da predsednik boleha. Zbornica ima namreč toliko ozira na bolnega predsednika, da mu ne mara delati težav z ministersko krizo. Jedino to ima zahvaliti Dupuy, da je še vedno ministerski predsednik in bode morda še celo volitve vodil.

Sprememba volilnega reda za francosko zbornico. V zbornici je sedaj debata o predlogu, da bi se jedenkrat volila le jedna polovica zbornice, drugikat pa druga, kakor je to v Belgiji. Zmerni republikanci so za tako spremembo volilnega reda, ker bi po njih mislih s tem se še bolj utrdila republika. Kak nebaden prevrat v parlamentarnem življenju bi potem ne bil lahko mogoč. Sedaj, ko se vsi poslanci volijo jedenpot, lahko jedne volitve vse premene. Proti nasvetovani spremembi volilnega reda je desnica in pa skrajna levica.

„Matica Slovenska.“

Tajnikovo poročilo o društvenem in odborovem delovanju v XXVIII. društveni dobi od 1. jun. 1892 do 31. maja 1893. leta.

(Konec.)

Število društvenikov raste dosledno. Za leto 1888 je plačalo 1436 letnikov, za 1889. l. 1629, 1890. l. 1716, 1891 l. 1755, 1892. l. 1970, za letos dozda 654. Število je naraslo po vseh škofijah, izimši tržaško-kopersko, najmočnejše pa v ljubljanski in krški. Vrste ustanovnikov so, žal, od leta do leta redkejšje. „Matica“ izgubljava ustanovnike vsled smrti, ne pridobiva pa novih, ki bi stopali na mesta umrlih, ter tako popolnjevali že obstoječe število ustanovnikov. Vsled tega je palo število v novejšem času že pod 300.

Na mnoga tukajšnja in vnanja vabila k raznovrstnim slavnostnim pojavom in drugim podobnim prilikam se je „Matica“ po predsedništvu pismeno, ustno in brzojavno odzivala, kakor sta nanesla ugled in potreba.

Ker jej je bilo proti primerni odškodnini na ponudbo, naročila si je „Matica“ sliko Knezovo. Da dostojno oceni zasluge bivših predsednikov, kanonika Marna in župana Grassellija za razvoj društva, omislila si je „Matica“ njih doprsni sliki, kateri sta bili te dni gotovi. — Nj. Veličanstvo je podelilo odborovemu starosti, preblagorodnemu g. dr. Jerneju Zupancu, ves čas društvenemu odborniku in večletnemu marljivemu blagajniku, Fran

Josipov red. Posebna deputacija iz odbora se je šla slavljencu o tej priliki dne 7. februarja pokloniti, da mu čestita na tej častni odlički. Januvarija letos je prejela „Matica“ iz Ptuja volilo pokojnega Raića Božidara v znesku 90 gl. Aprila je pa izrazila svoje sožalje „Matici Hrvatski“ ob izgubi podpredsednika Rade Lopašića.

„Matica“ se od leta do leta živahneje spominjajo sorodna društva avstrijska, pridobiva pa tudi na ugledu v inozemstvu. Jako laskavi razpravi sta v zadnjem času objavila srbski časopis „Javor“ in italijanski časopis „Geografia per tutti“.

Odbor stopa danes pred zbor z osnovo novih pravil. Zdanja pravila so bila že v marsičem zastarala. V 94. seji je torej sklenil odbor, da se prenaredi pravila in to delo poveril odseku iz svoje srede. Odsek je pred kratkim delo zvršil in odboru preteklo soboto osnovo predložil v odobrenje. Odbor je osnovo odobril in zbor jo ima danes tiskano v rokah, da končno o njej sklene.

Veliko podrobnostij bi bilo še omenjati, katere bi utegnile splošno zanimati, toda zašel bi v svoji nalogi predaleč.

Spomnimo se še pokojnikov zadnje dobe, ki so poleg predsednika in ustanovnika kanonika Marna še: ustanovniki: kanonik Jeraj iz Zaleca, dekan in poverjenik Šuta iz Zavrča, župnik Ulaga iz Št. Vida pri Smarju, vp. duhovnik Simenič iz Št. Jurja na Ščavnici in župnik Kaplenek z Blok; dalje poverjeniki: nadučitelj Horvat iz Ljutomera in dekan Koprivnikar z Vrhnike, duhovnik Pavalec iz Omurka, končno večje število letnih družtenikov, koje imenoma tu navajati segalo bi predaleč. V tesni zvezi z „Matico“ je bil svoje dni tudi pisatelj Jos. Cimperman, kateri je po dolgem trpljenju pred kratkim prominul. Njim vsem blag spomin, prijateljem in podpornikom „Matica“ pa zahvalo združeno s prošnjo, da se našega društva še vedno tesneje oklepajo in ga še krepkeje podpirajo.

Cerkveni letopis.

Birma po vipavski dolini.

Iz Vipavske doline: Minoli so slavnostni dnevi birmovanja po naši dekaniji. Prezviseveni vladika obiskali so vse kuratne cerkve, povsod opravili spodbudne cerkvene obrede, povsod imeli tudi pridigo. Ljudstvo je govorom svojega škofa z največjo pazljivostjo sledilo, saj je vedelo, da poslušna pooblaščenega naslednika apostolov. Ne bom našteval in popisoval, kako so tu in tam okrasili cerkev, olupšali svoje domove, kako pomenljive napise so spravili na slavaloke, dovolj je, ako rečem, da so verniki kar tekmovali, kako bi za slovesni dan po svojih močeh kar najbolj mogoče vse praznično vravnali. V dveh občinah je hotel v tem oziru občinski zastop — ali bolje le par mogotcev — pokazati svojo brezbriznost, a ljudstvo jim je radikalno pokazalo, da so osamljeni generali brez armade. Ni čuda! Katoličan spoznava v svojem škofu svojega duhovnega očeta, kot tacega ga časti in sinovsko ljubi, zato hoče tudi svojo ljubezen zunanje pokazati.

Ko je bilo birmovanje v vipavskem trgu, poklonili so se prevzisenemu grof Lanthieri, kanonik dekan Hofstetter in okrajni glavar markiz Gozani. Petek bil je prosti dan, saj so tudi prevz. knezoškof potrebovali odmora, kajti prejšnji dan imeli so tri govore po cerkvah. Porabili so to priliko, da so na meji svoje škofije obiskali in se poklonili svojemu metropolitu, nadškofu goriškemu. Spremila sta ga na tej poti gospod dekan vipavski in štirski gospod kurat. Pri obedu napili so nadvladika knezoškofu, želeč jim trdnega zdravja, da bi zamogli naporno apostolsko delovanje krepko vršiti in še veliko let delovati v dušni in telesni prid svoje obsežne škofije. Napili so tudi spremstvu in omenili, kako jih veseli, ko vidijo, da duhovniki na meji obeh škofij ne poznajo meje med seboj, kako bratovsko-ljubeznjivo pomagajo jeden drugemu z delom in svetom. Njih srčna želja je, naj bi ta vzajemnost ostala trajna, kajti zelo spodbuden zgled je vernikom. Hudo je deževalo in nevihta je pretela, ko se je bilo treba ločiti od Gorice, a nadvladika je hotel vse jedno spremiti visocega svojega gosta do Črnič. Nazaj gredé obiskali so knezoškof Sv. Križ, ogledali si cerkvi, samostan in ondotne znamenitosti. Na dan birme v Šturji šli so po litanijah v okrašeno dvorasrednico, kjer se jim je voditelj šole zahvalil na trudu in časti, katero so skazali učencem. Prevziseveni so imeli do šolarjev četrt ure trajajoč spod-

buden nagovor. Učenci so na to zapeli tri pesmi, papeževo in cesarsko himno, pri kateri priliki so pokazali, kako vestno se poučujejo v petju.

Obiskali so še sosedno ajdovsko cerkev, potem se pa brzo odpeljali na Ustje h kanonični vizitaciji. Torek na večer se je na Colu poslovila duhovščina vipavske dekanije od knezoškofa, le trije so spremili prevzisenega v Črni vrh, kjer je bilo posvečevanje ondotne prenovljene farne cerkve. Prevziseveni so se pa gotovo z novega prepričali, da se duhovščina in verniki tolikanj tesneje Njega oklepajo, kolikor bolj mu hočejo nekateri napraviti britkih ur. Vsegamogočni pa ga naj poplača za obilni trud in očetovsko ljubezen, katero v dejanju kaže pri vsaki priliki do svoje črede!

Dnevne novice.

V Ljubljani, 19. junija.

(Instalacija.) Včeraj po veliki maši je bil v stolnici vmeščen preč. gosp. dr. Seb. Elbert na Kärchpergov kanonikat.

(Kanonično vmeščen) je bil danes č. g. Mihael Terček na župnijo Šmartin pod Šmarno Goro.

(V uršulinskem samostanu v Škofji Loki) je umrla dne 17. t. m. č. g. m. Uršula Potočnik v 47. letu za jetiko. Slovesne obljube je storila pred 23 leti. — Naj v miru počiva!

(Grozna nesreča) prigodila se je danes zjutraj v Florijanskih ulicah št. 38. Franc Rakar, krojaški pomočnik pri g. Pečeku, padel je iz drugega nadstropja na kamniti tlak na dvorišču. Bil je takoj nezavesten in so ga prepeljali dopoldne v bolnico.

(Nezgod.) S Koroškega: V Celovcu je deželni uradnik H. svojo ženo tako nesrečno zbadel zaradi ljubosumnosti, da je umrla v bolnišnici, zapustivši šest majhnih otrok. — V Beljaku obesil se je dne 13. t. m. uradnik H. Wolf, zapustivši ženo in 15letnega sina. Uzrok zločina je bila bajé težka bolezen. — V Muti v Ziljski dolini stegli so se v neki gostilni. Pri tem je posestnik Fr. Sp. tsko nesrečno padel, da je kmalu umrl.

(Iz Škofjanske pri Turjaku): Sv. Ahacija dan 22. junija bode pri Sv. Ahaciju pri Turjaku ob deveti uri sveta maša — ker se je bitva pri Sisku ob 9. uri pričela — med gromenjem topičev, in se bo streljalo do 2. ure, ko je bilo bitve z zmago konec, po sveti maši „Te Deum“ v zahvalo za zmago. V nedeljo pa slovesno praznovanje sv. Ahacija ali „žegnanje“ ob 10. uri.

(Nesreča.) V Gorenji vasi pri Loki se je 15. t. m. ponesrečil železniški čuvaj Matej Žibert. Ko je namreč tovorni vlak vozil iz Medvod proti Škofji Loki ob 11¹/₂ uri, hitel je čuvaj čez tir na desno stran, a pri tem zadene ga stroj ter ga vrže v dolino kake 4 metre daleč. Bil je tako hudo ranjen, da je čez 12 ur umrl previden v sv. zakramenti. Zapustil je vdovo in pet nedoraslih otrok.

(Nova cerkev.) V Vidmu pri Brežicah bodo zidali novo cerkev, za katero je obljubila dobrodelna gospa Hočevarjeva darovati 10.000 gl.

(Pri mariborski stolnici) je razpisana služba II. koralista z letno plačo 262 gl. 50 kr. iz verskega zaklada. Prošnje je vložiti do 18. julija t. l. pri knezoškofijskem konzistoriju lavantinskem.

(Toča.) Hudo neurje s točo je bilo v ponedeljek dne 12. t. m. na Koroškem. Posebno veliko škode je napravila toča okrog Malega Št. Vida. Tudi dne 15. junija bilo je v več krajih neurje.

(Od sv. Gregorja.) Ogledoval sem te dni drevje na vrtu, kar zapazim, da je mnogo suhega perja na češpljah. Odrgam pero, je razvijem in ogledujem in zapazim, da je polno drobnega mrčesa na njem, kakor uši. Ta mrčes pa ni na enem samem vrtu, ampak na mnogih. Prav lepo so kazale češplje in zdaj žuga ta mrčes uničiti sadje!

(Nemški „schulverein“.) Iz Celovca, dne 18. t. m.: „Fr. St.“ poročajo, da je tukajšnja „schulvereinova“ podružnica dobila od podružnice občega nemškega šolskega društva v Hannoveru 100 mark, ter to navajajo v dokaz, „kako iskreno se nemški rojaki v ‚rajhu‘ zanimajo za borbe (!) avstrijskih Nemcev in kako so Hanoveranci zlasti udani Korošcem“. Tako se s pruskimi markami pita in vzdržuje nemški šovinizem ter gradi nemški most do — Adrije! In taki ljudje, ki svoje zlobne nakane vresničujejo le s tujim denarjem, povsod vohajo po „rusofilih“, panslavistih“ in kar je drugih taciš „pošastij“ na svetu.

(Z Dolenjskega.) Železnica — proga Kočevje — bo kmalu dodelana. Največ dela je od Retij do

Pekla. Tam je večidel svet vlažen, zato se pa tudi podira zemlja na železnici za vsakim velikim dežjem. Ljudje pravijo, da bo tukaj vedno nagajalo! Veselilo se je vse železnice, to veselje pojenjuje vedno bolj. Zemljo so slabo plačevali, kjer gre železnica; to je že hud udarec za vbogega kmeta. Stara pota so na nekaterih krajih, odstranili, naredili tu pa nova, a kakšna? V nekem kraju so naredili tako pot, da morajo 4 reci štirje voli vleči voz navzdol. In vendar se je o začetku obljubovalo, da bodo dobra pota naredili! Tudi zaradi paše bodo imeli kmetovalci mnogo škode. Ubogi kmet!

(Jesenske vojaške vaje) na Kranjskem za rezerviste vršile se bodo letos pri pehoti in lovecih od 3. do 22. septembra, sanitetnega oddelka pa od 10. do 22. septembra, — Dalje javlja „Extrapost“, da se avstrijsko domobranstvo letos prvokrat ne bode udeležilo iz državnopravnih ozirov velikih vojaških vaj na Ogorskem.

(Zrelostni izpiti na c. kr. učiteljskih), in sicer pismeni, pričeli so se na obeh učiteljskih dne 5. junija, ustni se pa prično dne 3. julija. Izpiti za otroške vrtnarice in učiteljice za pouk v ročnem delu prično se 19. junija.

(Gromovito leto.) Z Dobrove, dne 17. junija: Samo v tem mesecu bilo je tukaj do danes že devet dnij, ob katerih je gromelo; bili so med temi 1. dan in od 8. naprej pa do danes vsi drugi dnevi več ali manj gromoviti. Včeraj popoldne zagromelo je tukaj kake štirikrat prav krepko; jeden blisek, kot predhodnik tem gromom, užgal je v Kozarjih, tam ob državni cesti, Kališnikov kozolec, kateremu je streha in pa nekoliko krova pogorelo. Drugih škod, hvala Bogu, letos tukaj hudo vreme še ni napravilo, da bi jih tudi le v prihodnje ne!

(Iz ljubljanske okolice) dne 17. junija. Prava šiba za prebivalce zlasti pa za župnišča so berači, žganjarji, med njimi prav veliko takih, kateri bi si še prav lahko svoj kruh služili. Pride v hišo poln strupenega žganja ter si vtepe v glavo: „To in to moram dobiti.“ Ako se ne ugodí njegovi želji, in ako se mu ne dá, kar zahteva, začne pa vse strele klicati nad prebivalce hiše in preklinjati, da je strah in groza. Potem je pa človek v vednem strahu, da ne bi se rudeči petelin prikazal na strehi. Vsaj vendar obstoji postava, da mora vsaka občina za svoje berače skrbeti. Naj bi vendar slavna c. kr. vlada zaukazala c. kr. žandarmeriji, da bi več pozornosti obračala na take postopače, proti njim prav brezozirno postopala ter vsacega odvedla do bližnje c. kr. sodnije, katera naj bi ga vtaknila v zapor tako dolgo, da bi se mu strupeno žganje izkadilo iz glave, potem pa ga odposlala do njegove občine.

(Izpod Nanosa), dne 17. junija: Na „Narodov“ napad na preč. gospoda nadžupnika hrenoviškega ne odgovarjamo drugemu, kakor, da je poročilo v imenovanem listu z ozirom na besede „ne vemo, če bo moglo še kaj pomagati“, popolnoma neresnično in izmišljeno. Častitamo gospodu dopisniku, ki je govor tako pridno poslušal, da je več slišal, kakor je govornik govoril.

(Izvestje obrtnega nadzornika g. dr. V. Pogačnika) razpravlja v četrtem in poslednjem oddelku: Občekoristne naprave in socijalne zasnove, n. pr. stanovanja, vprovizijoniranje, šole, hranilniška in pokojninska društva delavcev itd. Pohvalno omenja izvestje gledé na delavska stanovanja: plaveže za železo v Storeh pri Celju, istotako šole v Storeh in v papirnici na Goričanah (okr. Ljubljana); dalje omenja g. Samassovo tvrdko, ki je povodom 125letnice svoje (gosp. Alb. Samassa v Ljubljani) zasnovala podporno društvo za delavske vdove in sirote njegove tovarne. V zanimivem dodatku opisuje gosp. dr. Pogačnik izdelovanje slamninkov v Domžalah in Mengišu. Število vseh nadzorovanih bilo je 1892. leta 624 (proti 284 v letu 1891). V 208 slučajih so se delavci obrnili do njega za svet in posredovanje.

(Iz bosanske Dubice) 18. t. m.: Po trimesečni suši smo dobili 1. junija prvi večji dež, ki prihaja po malem skoro vsaki dan. Po nekaterih krajih pa so napravili nalivi in povednji veliko škode na polju. Zakasnila se je letos vzlasti setev koruze ter kače zelo slabo, ako bo jesen mrzla, ostala bo koruza zelena. Drugo žito se je dobro popravilo, a sena bo malo. Po mnogih krajih v Bosni so bile hude nevihte; v Bihaču je udarila strela v turško džamijo, jo vžgala ter ubila tri Turke. — Naša cerkva je tako raspadla, da ni bilo več mogoče v njej opravljati božje službe, zato smo jo podrli ter na drugem kraju postavili lepšo. Hvala Bogu, da se tudi

pri nas med katoličani vedno lepše vzbujajo cerkveno življenje, še vse lepše pa se razvija v sosednjem Priedoru, kjer se zida velika cerkev na čast svetemu Jožefu.

Vabilo

šesti redni občni zbor

„Katol. tiskovnega društva

v Ljubljani“

v sredo, dne 5. julija ob 10. uri dopoldne

v veliki dvorani

knezoškofovske palače.

Dnevni red:

1. Predsednikov ogovor.
2. Tajnikovo poročilo o odbovsem delovanju v minulem društvenem letu.
3. Volitev novih odborov.
4. Posamezni nasveti.*

V Ljubljani, dne 19. junija 1893.

Odbor.

*) Kdor želi staviti kak predlog, blagovoli ga odboru predložiti do 2. julija 1893.

Telegrami.

Praga, 18. junija. Vsled prepovedi tabora na Beligori, je bil boj mej policijo in zbrano množico. Policijo so kamenjali in je morala rabiti orožje. Več oseb je težko ranjenih, mej njimi eden občinski uradnik in šest redarjev. Poklicano konjico pozdravili so s kamenjem in streljanjem, ali razgnala je množico z orožjem. 55 oseb so zaprli.

Praga, 18. junija. Vsled prepovedanega delavskega tabora se je opetovano zbralo kacic 1500 delavcev, vselej jih je razgnala policija. Policijskemu komisarijatu v Žižkovu pobili so okna. Povsod so redarje kamnjali. Dva policista in 18 redarjev je ranjenih. Dva socialista so zaprli.

Praga, 19. junija. Od slavnosti v korist „Matici školski“ vračajoči se obiskovalci razsajali so včeraj zvečer pred nemško kazino, ki so jo ometavali s kamenjem. Štirje redarji so bili zadeti, ali ne poškodovani. Demonstracije so se ponavljale pred Jungmannovim spomenikom in plemenitaško resurso. Policija je razgnala množico. Dve osebi so zaprli.

Rim, 19. junija. Pri tukajšnjih mestnih volitvah je voljenih 13 kandidatov katoliške stranke in 7 liberalcev.

Berolin, 18. Od izvoljenih poslancev so 103 za vojaško predlogo in 103 proti. Voljenih je 46 konservativcev, 1 kandidat zveze kmetovalcev, 9 kandidatov državne stranke, 18 narodnih liberalcev, 78 katolikov, 25 socialnih demokratov, 3 kandidatje svo-

bodomiselnega združenja, 13 Poljakov, 2 protisemita, 1 Daneo, 6 Alzačanov, 4 kandidatje južno-nemške ljudske stranke, 1 divjak.

Berolin, 19. junija. 396 volitev. Voljenih 213 poslancev, mej temi 50 konservativcev, 9 državne stranke, 81 katolikov, 24 demokratov. Število poslancev drugih strank, kakor v prejšnjih poročilih. 183 je ožjih volitev.

Umrli so:

17. junija. Franc Gajžlar, hlapčev sin, 5 let, Marije Terezije cesta 4. — dr. Viktor Kočever, sodnijski pristav, 29 let, Vegove ulice 2, otrpnenje srca.

18. junija. Albin Kovač, čevljarjev sin, 4 leta, sv. Petra cesta 35, plučni edem.

V bolnišnici:

16. junija. Neža Taveig, vrtnarjeva žena, 30 let, jetika.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
17	7. u. zjut.	739.1	13.6	brezv.	megla	0.00
	2. u. pop.	739.3	22.8	zm. vzh.	jasno	
	9. u. zveč.	741.2	15.8	sl. vzh.	"	
18	7. u. zjut.	742.3	16.0	sl. vzh.	jasno	0.00
	2. u. pop.	739.7	25.2	"	"	
	9. u. zveč.	738.1	18.4	"	"	

Srednja temperatura obeh dni 16.7° in 17.4°, oziroma za 1.7 nad in 1.1° pod normalom.

Tržne cene v Ljubljani

dne 17. junija.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, m. st.	8	45	Špeh povejen, kgr.	—	68
Rež,	7	—	Surovo maslo,	—	78
Ječmen,	6	—	Jajce, jedno	—	2
Oves,	7	15	Mleko, liter	—	10
Ajda,	10	50	Goveje meso, kgr.	—	54
Proso,	6	—	Telečje	—	52
Koruza,	6	—	Svinjsko	—	64
Krompir,	4	—	Koštranovo	—	38
Leča, hktl.	15	—	Pišanec	—	30
Grah,	14	—	Golob	—	17
Fizol,	9	—	Seno, 100 kgr.	—	57
Maslo, kgr.	—	96	Slama,	—	2
Mast,	—	70	Drva trda, 4 kub. mtr.	—	50
Špeh svež,	—	67	" mehka,	—	5

Stanje avstro-ogerske banke

dne 15. junija 1893.

(Brzovjavno poročilo.)

Bankovcev v prometu	gid.	448,867.000	(— 8,712.000)
Kovinski zaklad	"	289,724.000	(+ 608.000)
Listnica	"	152,771.000	(— 11,136.000)
Lombard	"	20,799.000	(— 1,108.000)
Davka prosta bančna rezerva	gid.	44,288.000	(+ 10,182.000)
Državnih bankovcev je v prometu	gid.	312,393	(+ 350.000)

V CHIKAGO!!

k najznamenitejši 258 (11)

Kolumbovi svetovni razstavi

priloga vozne listke po najnižji ceni in najugodnejši kombinaciji, in sicer: iz Ljubljane do Chicago in nazaj I. in III. razred po gid. 245.—, I. in II. razred gid. 370.— in višje.

mejnarodna potovalna pisarna

Jos. Paulin v Ljubljani.

Prospekti vsakovrstnih kombinacij so na razpolaganje. Vožnja zagotovi naj se prej ko prej.

Dunajska borza.

Dne 19. junija.	
Papirna renta 5%, 16% davka	98 gid. 15 kr.
Brebrna renta 5%, 16% davka	97 " 95 "
Zlata renta 4%, davka prosta	117 " 40 "
4% avstrijska kronina renta, 200 kron	96 " 45 "
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gid.	990 " — "
Kreditne akcije, 160 gid.	340 " — "
London, 10 funtov strl.	123 " — "
Napoleonador (20 fr.)	9 " 79 "
Cesarski cekini	5 " 84 "
Nemških mark 100	60 " 27 1/2 "

Dne 17. junija.	
Ogerska zlata renta 4%	116 gid. — kr.
Ogerska kronina renta 4%, 200 kron	94 " 90 "
4% državne srečke l. 1854., 250 gid.	147 " 70 "
5% državne srečke l. 1860., 100 gid.	164 " — "
Državne srečke l. 1864., 100 gid.	194 " 50 "
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	98 " 80 "
Zastavna pisma " " " 4 1/2%	100 " — "
Kreditne srečke, 100 gid.	196 " 75 "
St. Genois srečke, 40 gid.	67 " — "

4% srečke dunajske parobrodne družbe	143 gid. — kr.
Avstr. rubežega križa srečke, 10 gid.	18 " 60 "
Rudolfove srečke, 10 gid.	23 " 25 "
Salmove srečke, 40 gid.	69 " — "
Windischgraezove srečke, 20 gid.	71 " — "
Ljubljanske srečke	23 " — "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gid.	150 " 30 "
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v.	2940 " — "
Akcije južne železnice, 200 gid. sr.	105 " 25 "
Papirnih rubeljev 100	130 " — "

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanje za izgube pri zrebanjih, pri izkrcanju najmanjše dobitka. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnice.